

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2019-2020

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Sabina Siudová

**Efektivita práce asistenta pedagoga s žáky na základní
škole v Ostravě**

Praha 2020

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2019-2020

BACHELOR THESIS

Sabina Siudová

**Effectiveness of the work of the teacher's assistant with
pupils at the elementary school in Ostrava**

Prague 2020

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 16.2.2020

Sabina Siudová

Poděkování

Děkuji mému vedoucímu práce panu Doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za projevenou vstřícnost, ochotu a také za cenné připomínky a rady při vedení mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce „Efektivita práce asistenta pedagoga s žáky na základní škole v Ostravě“ je zaměřena, zda práce asistenta pedagoga je efektivní a potřebná. V bakalářské práci se autorka zabývá pojmy asistent pedagoga, role asistenta pedagoga ve třídě, role asistenta pedagoga ve škole, historií vzniku asistenta pedagoga. Dále se v práci zabývá dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, dětmi s poruchou chování. Práce se také skládá z popisu vybrané metody a interpretace výzkumu. Dále je v práci hledaná odpověď na hlavní cíl práce pomocí daných otázek a rozhovoru. K odpovědi na hlavní cíl bakalářské práce pomůžou dílčí cíle práce. V závěru práce vyhodnocením odpovědí z rozhovorů je odpovězeno na hlavní cíl výzkumu a shrnutí všech zjištěných a dosažených informací.

Klíčová slova

asistent pedagoga, děti, kompenzační pomůcky, speciální vzdělávací potřeby, základní škola, řízený rozhovor

Annotation

The bachelor thesis "Effectiveness of the work of the teacher's assistant with pupils at the elementary school in Ostrava" is focused on whether the work of the teacher's assistant is effective and necessary. In this bachelor thesis the author deals with the term teacher's assistant, the role of teacher's assistant in the classroom, the role of teacher's assistant in school, the history of the formation of teacher's assistant. Furthermore, the thesis deals with children with special educational needs, children with behavioral disorders. The thesis also consists of the description of the selected method and the interpretation of the research. The work also seeks the answer to the main objective of the work using the questions and interview. The partial objectives of the thesis will help to answer the main goal of the thesis. At the end of the thesis there is an evaluation of the answers from the interviews and a summary of all the findings, which is the answer to the main objective of the research.

Keywords

teacher assistant, children, compensatory aids, special educational needs, primary school, controlled interview

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 VYMEZENÍ POJMŮ	11
1.1 Asistent pedagoga	11
1.2 Osobnost asistenta pedagoga	12
1.3 Osobnostní předpoklady asistenta pedagoga	12
1.4 Žák	13
1.5 Učení	13
1.6 Chování	14
1.7 Integrace.....	14
1.8 Inkluze	15
2 HISTORIE ASISTENTA PEDAGOGA V ČR	17
3 PRACOVNÍ POMĚR – ASISTENT PEDAGOGA	19
3.1 Kvalifikační předpoklady a další vzdělání.....	20
3.2 Náplň práce	21
3.3 Riziko povolání.....	23
3.4 Asistent pedagoga v zahraničí	24
4 ETICKÁ PRAVIDLA A VZTAHY ASISTENTA PEDAGOGA NA PRACOVÍŠTI	25
4.1 Vztah a spolupráce asistenta pedagoga s učiteli	26
4.2 Vztah a spolupráce asistenta pedagoga s rodiči.....	26
4.3 Vztah a spolupráce asistenta pedagoga s žáky.....	28
5 ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	30
5.1 Žáci se specifickými poruchami učení, pozornosti.....	30
5.1.1 Žáci s poruchami chování	32
5.2 Žáci s narušenou komunikační schopností	32
5.3 Žáci z odlišných podmínek a kultur.....	33
PRAKTICKÁ ČÁST	34
6 EFEKTIVITA PRÁCE ASISTENTA PEDAGOGA S ŽÁKY NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE V OSTRAVĚ.....	35

6.1	Vymezení metody	35
6.2	Cíle výzkumu, dílčí cíle	35
6.3	Výzkumný vzorek, výběr respondentů	36
6.4	Seznam účastníků rozhovorů	38
6.5	Odpovědi respondentů na kladené otázky	39
6.6	Vyhodnocení výzkumných otázek.....	51
6.7	Vyhodnocení zkoumaných cílů	53
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
	SEZNAM ZKRATEK	60
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	61
	SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Cílem bakalářské práce je zaměřit se na efektivitu práce asistenta pedagoga s žáky na základní škole v Ostravě. Hlavním cílem je, zda práce asistenta pedagoga je efektivní a potřebná. Autorka se zaměřila i na další tři dílčí cíle, které chtěla do bakalářské práce zahrnout.

Prvním dílčím cílem je vnímání náplně práce asistenta pedagoga. Druhým dílčím cílem je zjistit, zda je práce asistenta pedagoga náročná a třetím dílčím cílem bude jaká je spolupráce učitele a asistenta pedagoga na základní škole.

Bakalářské práce je rozdělena do dvou částí teoretické a praktické. Teoretická část bakalářské práce se bude věnovat základním pojmům, jako je asistent pedagoga tzn., kdo to je asistent pedagoga, osobnost asistenta pedagoga, osobnostní předpoklady asistenta pedagoga.

Druhá kapitola se bude věnovat role asistenta pedagoga ve třídě a škole, pracovní náplni asistenta pedagoga, asistent pedagoga ve vztahu k učiteli, asistent pedagoga ve vztahu k žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami a asistent pedagoga k ostatním dětem ve třídě.

Třetí kapitola se bude věnovat historii a vzniku asistenta pedagoga a zřizování a financování pozice asistenta pedagoga a také požadavkům vzdělání asistenta pedagoga. V poslední kapitole teoretické části se autorka věnuje problematice dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dále se autorka věnuje žákům se specifickými poruchami učení, chování a pozornosti, žákům s vadami řeči a také žákům s potřebou podpory ve vzdělání kvůli zdravotnímu stavu.

Praktická část bakalářské práce bude vypracována metodou kvalitativního výzkumu. Bude zaměřena na zjištění odpovědí a informací na dané otázky, které autorce dopomůžou k cíli této bakalářské práce. Výzkum bude řešen formou 11 otázek a stanovených dílčích cílů a prostřednictvím pozorování, která je základní technika při sběru dat a velká část toho, co víme o sobě a svém okolí je zprostředkována právě díky pozorování a strukturovaného rozhovoru bude zodpovězeno na dané otázky. V rámci šetření budou osloveni asistenti pedagoga.

K závěru bakalářské práce bylo provedeno vyhodnocení získaných dat z rozhovoru a shrnutí všech dosažených poznatků z teoretické i praktické části bakalářské práce.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMŮ

1.1 ASISTENT PEDAGOGA

Asistent pedagoga je pedagogický pracovník, který působí ve třídě, do které je integrováno dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP). Působí vedle učitele taktéž jako pedagog a vzájemně spolupracuje s učitelem a podílí se na chodu výuky. Spolupracuje s integrovaným dítětem, ale podle potřeby pracuje i s ostatními žáky ve třídě. Asistent pedagoga se nevěnuje jen pouze integrovanému dítěti se SVP, ale věnuje se všem dětem ve třídě. (Uzlová, 2010)

Dle Vítkové potřebuje integrativní třída dva pedagogy. Je žádoucí pro vyučování ve školní třídě s integrovanými žáky spolupráce druhého pedagoga. Profesionální kvalifikaci a hodinovou dotaci jakou má mít druhý pedagog by mělo určovat složení třídy. (Pipeková 1996)

Michalík nesouhlasí s názvem „asistent pedagoga“, říká, že termín nepůsobí v zájmu dítěte s postižením, zdravých dětí nebo celé třídy ale přisunuje to působnost učitelů. Michalík preferuje název „třídní asistent“. (Michalík, 2002)

„Asistent pedagoga je podle § 5 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, podpůrný pedagogický pracovník, jehož hlavním posláním je podporovat pedagoga v průběhu vzdělávání žáka/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání těchto žáků vyžaduje častější pedagogickou podporu, kontrolu jejich práce, pomoc s koncentrací na zadaný úkol, pomoc s orientací v zadaném úkolu, podporu v komunikaci se žákem a jeho rodinou atd.“ (Národní ústav pro vzdělávání,2017)

Asistent pedagoga je současně podle Národního ústavu pro vzdělání využíván pro individuální pomoc žáka, může být také prostředníkem mezi učitelem a žákem v komunikaci a pomáhá mu v jednoduchých činnostech. (Národní ústav pro vzdělávání,2017)

1.2 OSOBNOST ASISTENTA PEDAGOGA

Určitými osobnostními rysy osobnosti asistenta pedagoga je daná spojením, které tuto profesi charakterizují. Asistent pedagoga by měl být člověk, který se chová a jedná s respektem k morálním a společenským požadavkům. Roli hraje u daného člověka jeho individualita a jeho odlišnosti v typologických rysech, věk, pohlaví, schopnosti, zkušenosti, a hlavně potřebné znalosti k uplatnění povolání jako asistent pedagoga. (Vejrochová, 2015)

1.3 OSOBNOSTNÍ PŘEDPOKLADY ASISTENTA PEDAGOGA

Zodpovědnost za nadcházející generaci mají také odpovědnost pedagogičtí pracovníci. S těmito lidmi tráví děti spoustu času a mohou být díky jejich chování jak kladnému, tak negativnímu velice ovlivněni. Člověk, který chce být pedagogickým pracovníkem, by měl mít hlavně kladný vztah k dětem a chodit do práce s chutí, a ne s oporem. Pro žáky jsou učitelé a asistenti pedagoga vzorem.

Ve vyučovacím procesu jsou autoritou asistenti pedagoga a učitelé. Ve společenské a ekonomickém aspektu dosahuje lepších výsledků společnost, která si uvědomuje učitelovi osobnosti, autority a jeho odborných schopností. Vzdělání a výchovu dětí nelze realizovat bez pedagoga. (Jakubovská, Jonášková, Predanociová, 2016)

Kladný vztah k dětem, a to ke všem bez rozdílu stejně jako učitel, by měl mít i asistent pedagoga. Měl by být vždy pozitivní a také by se měl vždy chovat slušně. Asistent by se měl o práci zajímat, měla by ho práce s dětmi bavit a měl by vydávat ze sebe maximum v pracovním nasazení, které je velice důležité při práci s dětmi.

Každý asistent by měl být hlavně trpělivý, protože práce s dětmi je občas velmi zdoluhavá a náročná. Vytrvalost a důslednost je důležitou vlastností každého asistenta pedagoga. Učitel vysvětluje látku a je velice pravděpodobné, že to, co učitel vysvětlil, bude muset asistent žákovi vysvětlit znova, a ne jednou, než žák danou látku pochopí. Ve školním prostředí můžeme narazit na nejrůznější situace a ty by měl asistent umět zodpovědně a rozumně vyřešit. (Drotárová, 2016)

1.4 ŽÁK

„Ze školy by měl vycházet mladý člověk jako harmonická osobnost, nikoli jako specialista.“

Albert Einstein (Neuwerthová, 2017)

Dva významy tohoto termínu uvádí pedagogický slovník:

„Žák je označení pro člověka v roli vyučovaného subjektu, bez ohledu na věk. Žákem může být dítě, adolescent, dospělý.“ Nebo také uvádí toto uchopení pojmu: „Označení dítěte, které navštěvuje základní školu“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 316).

Žák je osoba, díky níž vznikly školy, jsou inovovány vzdělávací programy a s nimi spojené obsahy vzdělávání a cíle, jsou také vzdělávání učitelé samotní. Posláním školy je hlavně poskytovat žákům vzdělávání.

Žáka pěti body popisuje Z. Helus :

1. Žák je osoba, tj. člověk zaštitěný právním systémem.
2. Žák je osobnost, tj. člověk vyznačující se určitými vlastnostmi a způsobilostmi.
3. Žák je individualita, tj. člověk jedinečný, který se od ostatních liší, ale se svými odlišnostmi s nimi také vchází v kontakt.
4. Žák je subjekt, tj. člověk, který prožívá a je zdrojem jednání.
5. Žák je sociální role, tj. člověk, který někam náleží, kde je vystaven určitým úkolům a nárokům. (Janíková, 2009)

1.5 UČENÍ

„Učením označujeme činnosti, kterými jedinec získává, rozšiřuje a prohlubuje své poznatky o světě, osvojuje si nové dovednosti a postupy, mění své chování i vlastnosti, rozvíjí a kultivuje svou osobnost, učení probíhá na základě zhodnocení a využívání průběhu i výsledků činností předcházejících – tedy na základě zkušeností.“ (Helus, 2003)

Jako aktivitu osobnosti budeme chápat učení. To znamená, že budeme mít na paměti, že motivace a vlastnosti osobnosti ovlivňují jakým způsobem učení probíhá a k jakým výsledkům dosáhneme. Učení hlavním způsobem má vliv na rozvoj osobnosti

a tím myslíme, jaké postavení člověk ve svém životě zaujme a kým se stane. Jsme vystaveni k tomu, abychom se nezbytně učili po celý život, je to z důvodů toho, že si to žádá naše doba, která se rychlým tempem mění a my s dobou musíme držet krok. (Helus, 2003)

1.6 CHOVÁNÍ

Je to tělesná aktivita, která se dá pozorovat, měřit anebo zaznamenat. Lze chování dělit do kritérií, např.:

- volní – záměrné a úmyslné jednání
- mimovolní – expresivní také výrazové chování
- verbální a neverbální
- molární – sociální význam, zabírá delší časový úsek (například, příprava na test)
- molekulární – fyziologické, elementární projevy (například. stres před důležitou zkouškou může stahovat žaludek a vyvolat křeče)

1.7 INTEGRACE

Tento pojem má v dnešním světě rozsáhlou škálu významů, je v mnoha oblastech lidské činnosti používán. Existuje spousta řada definic tohoto pojmu. Velké množství současné publikace nabízejí vysvětlení tohoto termínu v různých oblastech života. Jde o ekonomické, biologické anebo také matematické pojetí.

Tímto pojmem se zabýval zakladatel československé speciální pedagogiky profesor Sovák, ten definoval čtyři základní stupně socializace:

- Utilita
- Integrace
- Adaptace
- Inferiorita

Profesor Sovák integraci popsal jako nejvyšší stupeň socializace jedince, to znamená zcela zapojení jedince, kterého postihuje určitá vada, a které byly u jedince vady překonány. (Sovák, 2000)

Ve své knize se věnuje Hájková školní integraci a udává definici švýcarského odborníka Aloise Bürliho, který se zabývá v oblasti integrativní speciální pedagogiky. „*Integrace je úsilí zajistit takovou výchovu a vzdělání osob se speciálními vzdělávacími potřebami v nerestriktivním prostředí prostřednictvím různorodé nabídky vzdělávacích možností a postupů, s ohledem na jejich osobní zájmy a současně celospolečenské trendy ve výchově a vzdělávání.*“ (Hájková, 2005, str. 27)

K úplnému pochopení pojmu integrace, napíšu některá slovní spojení, která jsou vysvětlena v pedagogickém slovníku.

Integrované vzdělávání - „*Přístupy a způsoby zapojení žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a běžných škol. Cílem je poskytnouti žákům s těžkým zdravotním postižením společnou zkušenost s jejich zdravými vrstevníky.* (Mareš, Průcha & Walterová, 2003, str. 87)

Integrace žáků zdravotně postižených – „*Děti a žáci se zdravotním postižením mohou být integrováni (začleňováni) do běžných tříd mateřské, základní nebo střední školy, a to v souladu s příslušným pokynem MŠMT ČR.*“ (Mareš, Průcha & Walterová, 2003, str.87)

1.8 INKLUZE

Jedním z důležitých aspektů inkluze ve společnosti by měla být inkluze ve vzdělávání. Naučíme-li se přijímat již od útlého věku mezi sebe lidi bez ohledu na handicap, budeme to umět po celý život. Do systému běžného vzdělávání by měli být začleněni všichni žáci, také by se měli žáci umět vzájemně pomáhat a respektovat se navzájem, mezi zaměstnanci a rodiči by mělo fungovat partnerství a spolupráce, respekt by měl být i mezi žáky a zaměstnanci, spolupráce by měla být mezi zaměstnanci velice důležitá a každý by měl být vítán v inkluzivní škole.

Školy, které jsou otevřené všem dětem bývají zpravidla ty nejkvalitnější. Tento systém funguje v západních zemích od nás. Ze společnosti člověk v tísni hlavní manažer projektu Tomáš Habart vysvětluje pro časopis Škola all inklusive, proč se Češi bojí inkluze. Velkou část minulého století jsme se snažili vytvořit normalizovanou, homogenní a šedivou společnost a toto je hlavním důvodem. Byli zavíráni do ústavů lidé s postižením. Někteří z nás jsou stále přesvědčení, že nejlépe se máme, když je každý

mezi svými. Naopak v západních zemích pracují na tom, aby se všichni dokázali vzájemně učit a respektovat. (Škola all inclusive, 2015)

Müller udává faktory ovlivňující úspěšnost školské integrace, mezi základní faktory zahrnuje:

- *Rodiče a rodina*
- *Škola*
- *Učitelé*
- *Poradenství a diagnostika*
- *Forma integrace* (Müller, 2001, str. 31)

2 HISTORIE ASISTENTA PEDAGOGA V ČR

Pojmenování této profese prošlo určitým vývojem, a tak i náplň práce této profese se značně lišila. Již v 90.letech se profese asistenta pedagoga začala v českém školství objevovat, ale můžeme ji najít pod názvy sociální asistence, asistent učitele, školní asistent, osobní asistent, třídní asistent.

Profese asistentů se rozšířila po roce 1997 ve vzdělávání žáků se zdravotním postižením. Podle Němce a kol. (2014) bylo důvodem přijetí Vyhlášky č. 127/1997 Sb. o speciálních školách a speciálních mateřských školách, podle které mohli dva pedagogičtí pracovníci ve třídě vzdělávací činnost zabezpečovat. Byli to třídy, kde byli žáci s více vadami, žáci s poruchou autistického spektra a žáci hluchoslepí. Činnost asistenta v tuto dobu vykonávali pracovníci civilní služby.

Asistenti byli podle Morávkové financováni z prostředků na podporu zaměstnanosti poskytnuté místně příslušnými úřady práce. Později toto financování bylo zrušeno a na náklady se podílela občanská sdružení zdravotně postižených a školství. (Morávkové, 2015)

Název vychovatel-asistent učitele byl zaveden později v letech 2000-2001, který se začal věnovat nejen romským dětem ale i ostatním dětem se sociálním znevýhodněním.

Název asistent pedagoga byl sjednocen až v letech 2004-2005, v tuto dobu se už nedělají rozdíly, zda se asistent věnuje dítěti, které je zdravotně nebo sociálně znevýhodněné anebo je dítě z romské kultury. (Němec, Šimáčková-Laurenčíková & Hájková, 2014)

„Podle školského zákona z roku 2004 jsou žáci se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním souhrnně označováni jako žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“. (Němec, Šimáčková-Laurenčíková & Hájková, 2014, 10)

K posílení služeb asistenta pedagoga zajistila novela od roku 1.1.2005, to uvádí ve své knize Teplá (2015).

Tato pozice musela být ověřována několika způsoby, zajištění pozice nebylo zcela jednoduché:

- *„V roce 2004 došlo k profesionalizaci naší armády, tudíž došlo ke zrušení pozice pracovník civilní služby.*
- *Osobní asistent mohl být sjednán na odboru sociálních služeb příslušného krajského úřadu, úřadu práce nebo díky aktivitám občanských sdružení jako je Akord, Rytmus Pohoda v Praze. Popřípadě se zapojovaly i nadace, např. Výbor dobré vůle Olgy Havlové.*
- *Jako asistent třídního učitele byl upřednostňován asistent z romské komunity, který měl za cíl předcházet komunikačním, adaptačním a výchovným obtížím u romských žáků.*
- *V rámci praxí chodili do škol studenti středních a vysokých škol. Jednalo se o zdravotnické, pedagogické a sociálně právní obory. Tuto službu můžeme najít i dnes, ovšem formou dobrovolnictví.“ (Teplá, 2015)*

3 PRACOVNÍ POMĚR – ASISTENT PEDAGOGA

Pracovní pohovor je uskutečněn s uchazečem o místo na asistenta pedagoga a provádí ho buď zástupce ředitele anebo sám ředitel. Aby mohl být uchazeč přijat, musí splňovat určité podmínky. Kendíková (2016) zmiňuje jako podmínky aktuální výpis z rejstříků trestů, doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání a aktuální lékařské potvrzení.

„Asistent pedagoga je na základě § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů definován jako pedagogický pracovník. Je zaměstnancem mateřské, základní, speciální základní, střední nebo vyšší odborné školy a působí ve třídě, v níž je vzděláváno dítě/děti, žák/žáci nebo student/studenti se speciálními vzdělávacími potřebami.“ (Teplá, 2015, 12)

Pracovní poměr se ve většině případů s asistenty stanovuje na dobu určitou, a to znamená zpravidla na jeden školní rok. Asistentovi pedagoga se výše úvazku odvíjí podle počtu vyučovacích hodin dítěte-žáka ke kterému byl přidělen. U asistentů se většinou jedná o poloviční úvazky s přímou pedagogickou činností, výjimečných případech je možný stanovit větší úvazek. Dosažené vzdělání asistenta hraje velikou roli a pracovní náročnost, podle, které se odvíjí výše platu. Platový výměr a náplň práce by měl asistent pedagoga vždy obdržet. Asistent by měl být ředitelem seznámen se školním řádem s právními předpisy a dalšími důležitými dokumenty, také by měl být představen žákovi, popřípadě jeho rodičům a pedagogickému sboru. Prostudování individuálního vzdělávacího plánu dítěte je velice důležité, asistent se může na jeho sestavení samozřejmě podílet. (Kendíková, 2016)

Asistent má mít stejně jako učitelé své pracovní místo s úložným prostorem. Ale bohužel ne všechny školy na to mají dostatečné místo, a tudíž ne každý asistent pedagoga může mít svoje pracovní místo. Na dovolenou a studijní volno má asistent pedagoga právo jako ostatní zaměstnanci školy.

Statistický rozbor Údajů o pozici asistent pedagoga v krajích ČR

Kraj	MŠ	ZŠ	SŠ	Celkem m žáků*	Celkem m žáků*	Asistent pedago ga	Asistent pedago ga	Poměr asistent ů pedago ga %
Četnost %	Fyzick é osoby	Přepočíta né úvazky						
Jihočeský	356	2134	537	3027	5,3%	329	231,5	6,1%
Jihomoravský	1023	2740	1234	4997	8,8%	709	381,7	13,2%
Karlovarský	190	1482	262	1934	3,4%	159	110,1	2,9%
Královehradecký	727	2121	1019	3867	6,8%	324	197,5	6,1%
Liberecký	674	1999	395	3068	5,5%	124	64,8	2,3%
Moravskoslezský	1718	4394	1667	7779	13,8%	560	444,9	10,5%
Olomoucký	502	2581	963	4046	7,1%	457	298,6	8,4%
Pardubický	291	1606	496	2393	4,2%	231	143,4	4,3%
Plzeňský	407	2111	607	3125	5,5%	359	239,5	6,7%
Praha	846	2669	1342	4857	8,6%	586	442,1	10,8%
Středočeský	426	3924	1125	5475	9,7%	590	276,2	10,9%
Ústecký	652	4871	1142	6665	11,8%	336	242,6	6,2%
Vysočina	394	1565	382	2341	4,1%	381	239,3	7,1%
Zlínský	619	1752	671	3042	5,4%	241	170,9	4,5%
Celkový součet	8825	35949	11842	56616	100%	5386	3483,1	100%

Tabulka č.1 porovnání počtu integrovaných žáků k počtu asistentů pedagoga

(zdroj:http://spc-info.upol.cz/profil/wp-content/uploads/2011/05/Asistent-pedagoga-_analyza_final_2013.pdf)

3.1 KVALIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY A DALŠÍ VZDĚLÁNÍ

S čestnými profesními a osobnostními předpoklady člověka je úzce spojena činnost asistenta pedagoga, který chce vykonávat tuto profesi. Na základní kvalifikační předpoklady asistentů pedagoga se soustředí zákon o pedagogických pracovnících.

Tento zákon stanovuje, jak asistent pedagoga může získat odbornou kvalifikaci:

- *vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd,*
- *vyšším odborným vzděláním získaným studiem v akreditovaném vzdělávacím programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů nebo sociální pedagogiku,*
- *středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů,*
- *středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělání a studiem pedagogiky, nebo*
- *základním vzděláním a absolvováním akreditovaného vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného zařízeními dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků“ (Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, §20)*

Jak tady je zmíněno, že k profesy asistenta pedagoga stačí i základní vzdělání s absolvováním akreditovaným vzdělávacím programem. V každém kraji ve větších městech můžeme najít kvalifikační programy pro asistenty pedagoga.

- NF Rytmus Ostrava – školské zařízení pro DVPP – pro zájemce, kteří chtějí práci asistenta pedagoga v budoucnu vykonávat – Kurz Studium pro asistenta pedagoga v rozsahu 80 hodin – cena kurzu 9900,-
- Centrum společných aktivit, Jeseníky – pro zájemce o práci asistenta pedagoga – v rozsahu 80 hodin – cena 6500
- Vyšší odborná škola pedagogická a sociální Kroměříž – kurz pro budoucí asistenty pedagoga – rozsah 80 hodin – cena kurzu 7100,-

3.2 NÁPLŇ PRÁCE

Funkci asistenta pedagoga zřizuje sám ředitel se souhlasem od příslušného krajského úřadu. Náplň práce asistentovi pedagoga stanovuje ředitel, který je zaměstnavatelem a také zařazuje asistenta do příslušné platové třídy podle náročnosti práce, kterou asistent vykonává. Výši úvazku stanovuje také ředitel školy.

Jsou očekávané různé úkoly a činnosti od asistentů pedagoga, ale ty závisí na různých důvodech v praxi, občas se stane že daný rozsah práce se liší s prací reálnou, kterou asistent pedagoga činí. Mezi hlavní činností, kterou má asistent vykonávat patří pomoc žákům při sebeobsluze, zapojení se do kolektivu a pomoc žákům při výuce.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění, v § 5 popisuje hlavní činnosti asistenta pedagoga takto:

Hlavními činnostmi asistenta pedagoga jsou:

- a) pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti a pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a s komunitou, ze které žák pochází,*
- b) pomoc žákům v adaptaci na školní prostředí*
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku; žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti*
- d) nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby,*
- e) další činnosti uvedené v jiném právním předpise“*

Z vlastní zkušenosti uvedu svoji pracovní náplň, kterou jsem měla danou ve smlouvě při výkonu zaměstnání asistenta pedagoga. Dle smlouvy bylo mou pracovní náplní v souladu s pokyny vyučujícího zajišťovat výchovně vzdělávací činnost v běžné hodině, poskytovat žákovi podporu o přestávkách a v rámci veškerých volnočasových aktivit organizovaných školou je doprovázet, s pomocí speciálního pedagoga se pokoušet o přiměřenou reedukaci a kompenzaci obtíží, které vyplývají z individuálního zdravotního znevýhodnění, podílet se na přípravě veškerých materiálů a pomůcek k edukační činnosti pedagoga a asistovat při dalších činnostech podle konkrétní potřeby žáka. Během nepřítomnosti svěřeného dítěte jsem se musela řídit pokyny ředitele nebo třídního učitele třídy, ve které jsem měla přiděleného žáka.

Dále jsem měla ve smlouvě uvedeno organizovat činnost žáků podle pokynů vyučujícího, řídit se pracovním řádem pro pedagogické pracovníky, pracovní náplní, směrnicemi školy a pokyny nadřízených, vykonávat dohled nad žáky, spolupracovat s rodiči a s ostatními vychovatelkami, třídními učitelkami, zúčastňovat se pedagogických rad, výchovnou činností prohlubovat u žáků pracovní, hygienické a komunikační dovednosti a návyky, také denně procvičovat a upevňovat prvky sebeobsluhy, vést žáky k samostatnosti, doprovázet žáky při přesunech po škole, dohlížet na pořádek a estetičnost ve svěřených místnostech.

3.3 RIZIKO POVOLÁNÍ

Práce asistenta pedagoga může být velice náročná, a to vím z vlastní zkušenosti. Osobně jsem se setkala hlavně s psychickou náročností této práce. Velice si vážím podpory ze strany vedení a kolegyň, jelikož tato práce opravdu hodně vyčerpává. Dále tady uvádím rizikové faktory, se kterými se může asistent pedagoga setkat.

Za nejrizikovější problémy považuje Kendíková tyto následující:

- Většinu asistentů pedagoga trápí nízké finanční ohodnocení, asistenti pedagoga jsou placeni podle platových tabulek. Spoustu asistentů pracuje většinou na poloviční pracovní úvazek, a to je nevýhodou, který je dán přímou pedagogickou činností a podle počtu hodin žáka ve škole.
- Největší strach mají asistenti pedagoga ze ztráty pracovního místa. Za příčinu můžeme považovat to, že například dítě, které je asistentovi přidělen z nějakého důvodu odejde ze školy nebo dítě ukončí docházku a odchází ze školy a asistenti se bojí se toho, že nebudou potřeba a nenastoupím dítě které by potřebovalo jejich pomoc.
- Hodně se stává že asistent pedagoga neví jeho přesné vymezení pracovní pozice. S souvisí s tímto problémem hlavně nejasná náplň práce. Náplň práce konkrétně není definována. Také je důvod to že někteří rodiče nechtějí, aby dítě bylo nálepkováno neboli označováno druhými dětmi, že dítě má asistenta, tudíž asistent pomáhá všem dětem. Asistent v některých případech sedí s dítětem v lavici a věnuje se pouze jemu. Asistent by měl umět vhodně reagovat na nové situace a individuálně se přizpůsobit každému dítěti.
- Chybí Etický Kodex

- Nefunkční komunikace na pracoviště může být zásadní problémem. Asistent musí komunikovat s pedagogem.
- Mnohdy se asistent pedagoga může cítit méněcenný oproti pedagogovi ve své pracovní pozici. Vztahy mezi pedagogem a asistentem by měly být rovnoprávné. Důležití jsou v případě integrace a inkluze oba stejně, bohužel se stává, že v některých případech jsou asistenti někdy poskoky učitelů a ti je využívají k různým činnostem, které samotní nechtějí dělat, například opravování písemných prací nebo kopírování materiálů.
- O svůj profesní rozvoj a vzdělávacích možnostech by se měl zajímat asistent pedagoga sám. Mnohdy asistent pedagoga neví o dalších svých vzdělávacích možnostech, což může být velká chyba vedení ale i chyba samostatného asistenta.

3.4 ASISTENT PEDAGOGA V ZAHRANIČÍ

Podobný systém pedagogické asistence jako je v České republice je zřejmě ve velké Británii. Má několik typů asistentů pedagoga, kteří jsou nazýváni *Learning Support Staff* nebo *Classroom*.

Taky se můžeme setkat v základním školství v Británii s asistentskou pozicí pojmenovanou jako Teaching asistent. Tento asistent pracuje pod vedením učitele s jednotlivým žákem neboli se skupinou žáků a pomáhá jim v oblastech jako je například počítání nebo čtení. Tento asistent je vždy plně k dispozici učiteli a pomáhá mu naplánovat hodinu. (National Careers Service 2015)

Jana Korábová dodává že, „*role asistenta pedagoga je ve Velké Británii přesně vymezená. Asistentská pozice má několik úrovní. Asistent na úrovni 1 nesmí zůstat se třídou sám, neplánuje výuku, nevyučuje. Každé úrovni odpovídá adekvátní vzdělání (např. úroveň 1 odpovídá několikahodinovému kurzu a je lehce přístupná například lidem bez humanitního vzdělání, imigrantům apod.). Každý asistent má ve škole jasně definované kompetence, což přináší příjemné pracovní prostředí: učitelé vědí, co mohou od asistentů na různých úrovních očekávat a asistenti tak mají velmi konkrétní cíle dle své úrovně*“ (Aktuálně.cz 2014)

4 ETICKÁ PRAVIDLA A VZTAHY ASISTENTA PEDAGOGA NA PRACOVÍŠTI

Bařinková je v metodice Spolupráce s asistentem pedagoga autorkou, v němž nalezneme etický kodex asistenta pedagoga.

Práce asistenta pedagoga je založena na hodnotách lidských práv a demokracii. Na dodržování lidských práv podle charty lidských práv Spojených národů a Úmluvy o právech dítěte musí dbát asistenti pedagoga. Podle etických pravidel musí respektovat etnickou příslušnost, rasu, mateřský jazyk věk, zdravotní stav, barvu pleti a ojedinelost žáka bez ohledu na to odkud dítě pochází. Mělo by být hlavně respektováno politické a náboženské přesvědčení žáka a jeho rodičů.

Asistent pedagoga musí jednat v zájmu žáka a jeho rodičů, společnosti, instituce a profese. Musí respektovat právo na seberealizaci každého člověka a dohlížet na to, aby nedošlo k omezení tohoto práva u dalších osob. Podle svých možností asistent pedagoga pomáhá žákům a zároveň rozvíjí znalosti, dovednosti a zkušenosti a předává je. Odborné služby asistenta pedagoga musí být na nejvyšší možné úrovni, které poskytuje. Před soukromými zájmy má přednost profesionální odpovědnost. (Bařinkova 2012)

Jak byly uvedeny v předchozích kapitolách odborné informace ohledně pozice asistenta pedagoga, jeho kvalifikace a osobnostní předpoklady, to vše souvisí i se vztahem samotným asistenta pedagoga s ostatními účastníky školského vzdělávání na pracovišti, kde je zaměstnán.

Fungování celého procesu zajišťují vztahy, které jsou z nejzákladnějších předpokladů úspěšného začlenění dítěte se specifickými vzdělávacími potřebami a zajišťují fungování tohoto procesu.

Důležitou roli při integraci žáků podle Slowika (2007) je „*přijetí ze strany učitelů spolužáků a jejich rodičů*“. Důležitý je kontakt, jak asistenta pedagoga s žákem, tak kontakt asistenta v celém třídním kolektivu, ale taky samostatný kontakt mezi asistentem pedagoga a pedagogem či pedagogy, pokud se ve výuce střídají. (Slowik, 2007)

Vzájemný kontakt mezi asistentem pedagoga a rodičem je důležitou úlohou. Je to hlavně z důvodu toho, že mnohdy rodiče mohou nejlépe a efektivně pomoci k rozvoji svého dítěte, a to nejen s postižením. (Slowik, 2007)

Myšlenky Rotgerse vyzdvihuje Michalík, týkající se komunikace mezi klientem a pomáhajícím profesionálem. Tyto myšlenky neboli přístupy můžeme použít při kontaktu asistenta pedagoga s dalšími pedagogy při dalším vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Profesionál, který pomáhá má být „*vstřícný a uvolněný, tak to akceptující autentický a opravdový, zajímavější se a schopen empatie.*“ (Michalík 2011 str. 475)

4.1 VZTAH A SPOLUPRÁCE ASISTENTA PEDAGOGA S UČITELI

Vztahová rovina mezi asistentem pedagoga a samostatným učitelem je velmi důležitá pro správné fungování práce s žákem ve vyučování i mimo vyučování.

Systémové vyučování se narušuje a pokud tato složka nefunguje a objevují se neodpovídající situace tím je narušena efektivita práce asistenta pedagoga s žákem a taky v některých případech celým kolektivem. *“Pokud je spolupráce učitele a asistenta dobrá, ztratí se z pláštů postavení integrovaného žáka, protože všechny děti ze třídy občas potřebují pomoc – tím se napomáhání stává normálním!”* (Anderliková, 2014, str. 41)

Vztah mezi asistentem pedagoga a učitelem zásadně ovlivňuje úspěšnost vzdělávacího procesu. Pozitivní atmosféra a pozitivně laděné sociální prostředí by ve třídě měla být vždy. Efektivní komunikace mezi učitelem a asistentem pedagoga je velmi důležitá a jen tak bude spolupráce fungovat. Asistent pedagoga by měl být vždy informovaný. (Lašek, 2012)

4.2 VZTAH A SPOLUPRÁCE ASISTENTA PEDAGOGA S RODIČI

Rodiče mnohdy stojí za tím, aby byl ve třídě zaveden statut asistenta pedagoga, kteří mají děti, u kterých se předpokládá, že budou potřebovat specifický školní přístup. V obecné rovině je tou nejpodstatnější složkou schopnost komunikace na úrovni školy a rodiny. Působení školy bude úspěšné, pokud tato komunikace bude zcela fungovat. Očekávají se různé náročné situace, pokud tato komunikace nebude fungovat, které

můžou ovlivnit negativně žáka při vzdělávání. Tyto dvě strany neměly možnost v historii školství vzájemně spolupracovat.

U mnoha učitelů nemusí být případná přetrvávající opatrnost výjimkou. Svě dítě nejlépe znají rodiče a užitečné informace mohou škole dát ve vzdělávání dítěte, které jsou základem pro úspěšné zvládnání školní docházky dítěte.

Němec (2014, str. 63) potvrzuje důležitost asistentské práce v komunikaci mezi rodinou a školou: „*Komunikace se zákonnými zástupci a dalšími rodinnými příslušníky je jednou z nejdůležitějších komponent práce asistenta*“ Zejména u dětí se sociálním znevýhodněním vidí pozitivní efekt asistence. Spolupráce s rodinou je velmi důležitá a při správném nastavení spolupráce je pozitivní výsledek často zřetelný.

Od asistentů pedagoga jsou ze stran rodičů různá očekávání. Jsou rodiče, kteří jsou velmi rádi, že asistent pedagoga pomáhá jejich dítěti se speciálními vzdělávacími potřeby. Také jsou rodiče, kteří asistenty pedagoga považují za narušitele ve třídě a spolupráci s asistentem vnímají jako problematickou záležitost.

Často za neúspěch dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami bývají stejně jako učitelé obviňováni asistenti pedagoga. Rodiče se domnívají, že když asistent pedagoga pracuje s dítětem je také zodpovědný za známky a jeho chování, které dítě se speciálními potřebami vykazuje. Asistent pedagoga si v tomto případě nesmí obvinění brát osobně, jelikož je samozřejmé, že za známky a domácí přípravu, která je zapotřebí pro úspěch dítěte, nezodpovídá. (Vejrochová, 2015)

S dítětem se vzdělávacími potřebami se musí často pracovat i v domácím prostředí, příprava je velmi náročná a také zdlouhavá. Rodiče občas chtějí, aby asistent pedagoga chodil i domů k dítěti a připravoval se s ním na výuku. K těmto situacím by ale nemělo docházet, a pokud ano tak jen v opravdu výjimečných případech a za striktně stanovených pravidel. Této situace mohou někteří rodiče využívat a asistentovi by mohlo hrozit profesní vyhoření. (Vejrochová, 2015)

4.3 VZTAH A SPOLUPRÁCE ASISTENTA PEDAGOGKA S ŽÁKY

Profese asistent pedagoga vznikla hlavně kvůli žákům. Cílovou skupinou je žák, pro kterého je tato forma vzdělávacího přístupu poskytnuta. „*Ve skutečnosti jsou ale v českém školství přítomní asistenti pedagoga, nikoli asistenti žáka*“ (Němec, Laurenčíková, & Hájková, 2014, str. 55)

Asistent pedagoga pracuje v úzkém kontaktu s žákem a je proto velice důležité, aby se nastavila vztahová rovina mezi nimi. Při prvním kontaktu se utváří nastavení vzájemného fungování a postupem času se konkretizuje. Velice důležité je, aby vznikla mezi asistentem pedagoga a žákem vzájemná atmosféra důvěry, která velmi pomáhá pocitu bezpečí dítěte. Tento vztah musí být založen hlavně na toleranci, vzájemné důvěře, schopnosti komunikovat a respektu.

Asistent pedagoga se může setkat i s odmítavým přístupem ze strany dítěte, z důvodu nezkušeností s asistentem pedagoga, protože většinu doby ve vzdělávacím procesu strávil bez něj. Dítě bude mít dojem, že vše zvládá samotné a pomocnou ruku nepotřebuje. Nastavený optimálně vzájemný vztah, by měl být založen na poctivosti a upřímnosti. Karnsová své názory doplňuje tvrzením: „*Nejlepší způsob, jakým lze s dítětem navázat, je získat si jeho úctu zkušeností, empatií nebo úsilím*“ (Karnsová, 1995 str. 12)

V této situaci musíme dítěti ukázat z jakého důvodu tam asistent pedagoga je. Dítěti musíme vysvětlit, že není ve třídě jen kvůli tomu, aby měl nějaké úlevy on sám, ale hlavně proto, aby poskytl pomoc a podporu všem žákům, kterým by prospěla občasná rada, dopomoc nebo vysvětlení daného probíraného učiva. Asistent pedagoga je o mnohem více v přímém kontaktu se žáky než samotný pedagog. Vztahová stránka je užší a vztah samotný je méně formální. Vhodný je přátelský přístup. Velice důležité je, aby si asistent pedagoga ohlídal, kdy je vřelý přístup vhodný a kdy je již za hranicí.

Vejrochová (2015) uvádí formy podpory s žákem se speciálními vzdělávacími potřebami:

- Individuální práce s žákem se SVP ve třídě při výuce.
- Skupinová práce s žáky se SVP ve třídě při výuce.
- Individuální práce s žákem se SVP mimo třídu – asistent s žákem jde do jiné třídy, knihovny, kde s ním spolupracuje jiným tempem nebo plní jiné úkoly přidělené žákovi.
- Skupinová práce s žáky se SVP mimo třídu – i v tomto případě jde asistent s žáky do jiné učebny, kde žáci pracují vlastním tempem.

5 ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Vymezení této cílové skupiny je zakotveno ve školském zákoně (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších novel, konkrétně jde o §16.) Jedná se o děti, žáky se: zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním.

Žáci s postižením, která ovlivňují další vývoj jedince se dělí na tělesné, mentální, zrakové, sluchové a řečové. (Michalík, 2011)

Zdravotní znevýhodnění dle školského zákona: „*zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování*“

Sociální znevýhodnění je definováno ve třech dílčích aspektech:

- *„rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy*
- *nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova*
- *postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu*

(Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších novel, konkrétně jde o §16, odst. 4).

5.1 ŽÁCI SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ, POZORNOSTI

Specifické poruchy učení, mají různé formy. Děti se specifickou poruchou učení je až 20 %, to se domnívají pedagogové. Pedagog má velice složitý úkol, a to, že musí každé dítě a rodiče naučit, jak se kladně naučit s danou poruchou pracovat. K žakovým potřebám je třeba se přizpůsobit, a to by měl jak učitel, tak asistent pedagoga. Učitel vždy musí ověřit, zda žák probíranou látku pochopil a je schopen ji v případě potřeby aplikovat

na daném úkolu, nikdy by neměl předpokládat, že žák danou látku pochopil. (Berninger & Wolf, 2009)

Řadí se mezi specifické poruchy učení např. dyskalkulie, dyslexie, dysgrafie, ADHS, ADD.

Dyslexie je specifická porucha neschopnosti naučit se číst, i navzdory tomu že se žák vzdělává běžnou základní výukou, má přiměřenou inteligenci. Dítě většinou čte zbrkle rychle anebo naopak pomalu, čte nesprávně, také nerozumí čtenému textu a nezvládá techniku čtení. Je důležité projevovat dítěti podporu, respektovat jeho danou dovednost čtení, pomalejší čtení, velice důležité je oceňovat snahu a malé úspěchy. U písemného projevu dítěte bychom měli pravidelně kontrolovat psaný text a dát více času na kontrolu daného textu. (Matějček, 2006)

Dysgrafie je většinou spojována s dyslexií. Specifická porucha grafického projevu, postihuje celkovou úpravu psaného textu a jeho čitelnost. Velký problém u této poruchy je že žák si neosvojí jednotlivá písmena, písmo má příliš malé nebo velké, nečitelné nebo obtížně čitelné, velice často písmena škrtná a přepisuje. Dítě se psaný projev musí velice soustředit, píše pomalu a velice se snaží, ale i přesto je písmo velmi neupravené. Také je velice důležité žáka chválit a povzbuzovat. (Valenta, 2003)

Dyskalkulie je porucha matematických schopností. Dítě má velký problém s čísly, nedokáže s čísly manipulovat, číselné operace nezvládá, matematická představa žádná, tímto problém navazujeme i na problém s geometrií. Žák s dyskalkulií nechápe počítání přes číslo deset a počítá velmi dlouho na prstech. Žák má ve vyšších ročnících problém také s fyzikou a chemií. K výuce používáme např. pomůcky pro názornost čísel, zadáváme dítěti jen takové příklady, které zvládne a má dostatek času na kontrolu. (Lechta, 2016)

ADHD se projevuje hyperaktivitou, nepozorností a impulzivitou dítěte. Velký problém u žáka je zapamatování si denní aktivity, můžou se projevit i jazykové problémy. Pro žáka je vhodné měnit činnosti během vyučování a dát mu i čas na odpočinek. Měl by být dohled nad značením domácích úkolů a poznámek, které souvisejí s přípravou do školy. (Bartoňová a Vítková, 2007)

ADD syndrom poruchy pozornosti. Děti s touto poruchou jsou pomalejší než ostatní děti v kolektivu, u některých může tato porucha vyvolávat stres. Děti jsou také nesoustředění nebo zmatení. (Jucovičová, 2009)

5.1.1 ŽÁCI S PORUCHAMI CHOVÁNÍ

U profese asistenta pedagoga se můžeme dostat do kontaktu i s dětmi, které budou mít poruchu chování.

Práce s dětmi, které mají tuto poruchu jsou agresivní a vzdorovitá a práce s nimi je velice náročná. Můžeme se setkat se čtyřmi dimenzemi poruchového chování: frekvence, intenzita, délka trvání a přiměřenost. (Webber, 2002)

Rozlišujeme poruchy chování, poruchy aktivity, smíšené poruchy chování a emocí, emoční poruchy, poruchy sociálních funkcí. (Janků, 2009)

5.2 ŽÁCI S NARUŠENOU KOMUNIKAČNÍ SCHOPNOSTÍ

Mezi tyto žáky patří jedinci s opožděným vývojem řeči, afázií, koktavost, vývojovou dysfázií apod. Tito žáci mají problém v porozumění řeči, potíže s plánováním si úkolů, velmi snadno se unaví, také mají velmi oslabenou verbální paměť a percepce. U těchto žáků se můžou objevit výkyvy nálad a stavy úzkosti.

Narušení komunikační schopnosti může pro dítěte znamenat překážku v socializaci jedince. Toto narušení nemusí být vždy trvalé, ale může se jednat i o dočasný stav. (Valenta, 2014)

Asistent pedagoga u dítěte s narušenou komunikační schopností, pomáhá komunikovat dítěti se svým okolím, jak sdělovat své potřeby. Asistent pedagoga je prostředníkem mezi dítětem a okolím, může dítě včlenit do kolektivu a zapojit ho do výuky. Asistent pedagoga pomáhá dítěti komunikovat s učiteli např. týkající se učiva, úkoly atd., také pomáhá komunikovat se svými vrstevníky.

5.3 ŽÁCI Z ODLIŠNÝCH PODMÍNEK A KULTUR

Žák z odlišných podmínek je většinou ze sociálně znevýhodněného prostředí, rodiče dítěte nejsou schopni se o dítě postarat a zajistit mu vše potřebné pro růst a vývoj a na přípravu do školy. Tyto rodiny mají většinou nižší vzdělání, nižší příjmy nebo nemají vůbec žádnou práci, také se mohou potýkat se závislostmi nebo s kriminální činností. Toto znevýhodnění se týká některých romských rodin a cizinců. Také do této skupiny mohou patřit děti, které jsou nábožensky odlišné.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 EFEKTIVITA PRÁCE ASISTENTA PEDAGOGA S ŽÁKY NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE V OSTRAVĚ

Výzkum má odpovědět na hlavní otázku bakalářské práce, a to na efektivitu práce asistenta pedagoga s žáky na základní škole v Ostravě a zda práce asistenta pedagoga je efektivní a potřebná. K těmto odpovědím mají dopomoci další tři dílčí cíle.

6.1 VYMEZENÍ METODY

Pro výzkumnou část bakalářské práce byla vybrána metoda polostrukturovaného rozhovoru, z důvodu toho, že jsem chtěla být v osobním kontaktu s respondenty. Tato metoda je flexibilní a umožňuje tazateli reagovat na odpovědi respondenta. Polostrukturovaný rozhovor se skládal z jedenácti otázek. (příloha A)

Rozhovor je metoda shromažďování dat, která je uskutečnitelná na základě verbální komunikace mezi tazatelem a respondentem. Výhodou rozhovoru je navázání osobního kontaktu, který umožní proniknutí do motivů a postojů respondentů. U rozhovoru můžeme sledovat jejich reakce na kladené otázky a na základě těchto reakcí usměrňovat další průběh rozhovoru. (Chráska, 2016)

Během rozhovorů s respondenty jsem měla možnost sledovat jejich reakce na dané otázky. Na položené otázky jsem mohla vysledovat z gest a mimiky respondentovy reakce.

Pozorování je základní technika při sběru dat a velká část toho, co víme o sobě a svém okolí, je zprostředkována právě pozorováním. Pozorování je nejstarší způsob, jakým se člověk dozvídá o prostředí kolem a o sobě.

6.2 CÍLE VÝZKUMU, DÍLČÍ CÍLE

Hlavním výzkumným cílem v bakalářské práci je zjistit, zda práce asistenta pedagoga je efektivní a potřebná.

V rámci hlavního výzkumného cíle jsem si stanovila tyto tři dílčí cíle:

- Prvním dílčím cílem je zjistit vnímání náplně práce asistenta pedagoga.

- Druhým dílčím cílem je zjistit, zda je práce asistenta pedagoga náročná.
- Třetím dílčím cílem je zjistit jaká je spolupráce učitele a asistenta pedagoga na základní škole.

Získané informace z výzkumu mohou být využity k lepší efektivitě práce asistenta pedagoga.

Pro zjištění cílů jsem si stanovila tyto výzkumné otázky.

Výzkumné otázky

1. Odlišuje se náplň práce od dané práce, kterou vykonáváte a splňuje vaše očekávání?
2. Považujete tuto profesy za přínosnou?
3. Jak se vám spolupracuje s učiteli, s vedením a dalším pracovníky?
4. Považujete toto zaměstnání za náročné zaměstnání?

6.3 VÝZKUMNÝ VZOREK, VÝBĚR RESPONDETŮ

Na začátku bych chtěla zdůraznit, že veškeré osobní údaje o respondentech jsou upraveny tak, aby byla zachována mlčenlivost podle zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Výzkum je tvořen vybranými asistenty pedagoga, které byly požádány, aby zodpověděli na otázky k praktické části. Některé asistentky pedagoga jsem oslovila já, jelikož jsme v kontaktu a požádala jsem je o pomoc k mé bakalářské práci. Další respondenty, které jsem potřebovala k mému výzkumu mi dopomohli domluvit kolegové v mém zaměstnání. Asistentky pedagoga pracují na základních školách v Ostravě. Tři asistentky se bály mi poskytnout rozhovor, protože měly obavy z příliš osobních otázek, ubezpečila jsem je, že se není čeho bát a že mi můžou bez problému odpovědět. Čtyři asistentky byly ochotné rozhovor poskytnout pouze v tom případě, pokud se budou moct na daný rozhovor připravit a budou dopředu vědět dané otázky. Jedna asistentka pedagoga si nepřála být nahrávána na žádné nahrávací zařízení. U všech asistentek jsem si odpovědi zapisovala a také u některých nahrávala abych to v případě nutnosti mohla

použít a osvěžit si jejich odpovědi, když budu potřebovat. Odpovědi asistentek by nebyly tak otevřené, pokud bych se nezmínila, že mám zkušenost s prací asistentky pedagoga a nepodělila se o své zkušenosti z této práce.

Samotné rozhovory započaly tím, že jsem pokaždé respondenta seznámila s cílem mé bakalářské práce a dílčími cíli a s informacemi ohledně výzkumu. Někteří respondenti měli dotazy, které jsem zodpověděla a uklidnila je v případě pochybností. S účastníky rozhovoru, které jsem znala, byl rozhovor veden neformálně a uvolněně, zde nebylo zapotřebí představování. Rozhovor s cizími pro mě s neznámými lidmi, byl přátelský ale veden mnohem vážněji. Krátkým uvedením jsem se představila a sdělila o sobě důležité informace. Snažila jsem se v průběhu otázek o rozvinutí některých témat. V případě nepochopení otázky, jsem otázku vysvětlila.

Všichni respondenti uvedli několik základních informací o sobě, kvůli stručné charakteristice dotazovaných osob, kromě jména a příjmení. Důležitou informací je, že si všichni respondenti přáli zůstat v naprosté anonymitě, tudíž nezmiňovat žádné informace, které by mohli naznačit kdo jsou. Rozhovory byly uskutečněny průběžně podle respondentů, kdy měli dostatek času na schůzku. Všechny rozhovory trvaly přibližně 45 minut, za tu dobu mi byli respondenti schopni odpovědět na otázky, které jsem potřebovala. Celkem respondentů k mé výzkumné části je osm asistentů pedagoga.

6.4 SEZNAM ÚČASTNÍKŮ ROZHOVORŮ

R1, žena, 30 let vdaná, vystudovala Vyšší odbornou školu sociální práce a sociální pedagogiku, vždy si přála pracovat s dětmi. Po škole se jí to hned ale bohužel nepovedlo, ale po čase si tento sen splnila. Práce na pozici AP ji velmi baví.

R2, žena, 32 let svobodná, na pozici AP pracuje tato respondentka tři roky. Má předchozí zkušenosti ve vychovatelství a vystudovala pedagogickou školu v oboru vychovatelství. Momentálně vykonává pozici AP. Práce vychovatelky ji chybí a časem by se chtěla k této pozici vrátit.

R3, žena, 29 let svobodná, vystudovala střední školu Obchodní, poté si doplnila pedagogické vzdělání kurzem asistenta pedagoga. K této práci ji přivedla kolegyně z bývalého zaměstnání. Práce ji baví, jen by chtěla jisté změny.

R4, žena, 25 let svobodná, má vystudovanou střední školu oboru humanitární činnost, dále vystudovala vyšší odbornou školu sociální pedagogika, momentálně si dodělává bakalářský obor speciální pedagogiky. Na této pozici pracuje 2 roky, před tímto zaměstnáním neměla v tomto oboru žádnou zkušenost.

R5, žena, 38 let vdaná, má vystudovanou předškolní a mimoškolní pedagogiku na vysoké škole v Ostravě. Pracovala jako učitelka v mateřské školce, potřebovala vyzkoušet i něco jiného v tomto odvětví. Práce asistenta pedagoga ji naplňuje a je spokojená.

R6, žena, 24 let svobodná, v nedávné době si udělala kurz asistenta pedagoga, chce v budoucnu pracovat jako učitelka v mateřské školce, a proto se v příštím roce hlásí na vysokou školu v oboru předškolní a mimoškolní pedagogika. Práce na této pozici ji ale nesmírně baví.

R7, žena, 33 let vdaná, vzdělání ukončené magisterskou zkouškou jednooborového studia učitelství výtvarné výchovy. Pracovala i jako učitelka na základní škole, momentálně pracuje jako AP.

R8, žena, 26 let svobodná, střední maturitní obor jiný než pedagogický, poté si doplnila vzdělání na vyšší odborné škole. Práce na této pozici ji nesmírně baví a naplňuje.

Pracuje jako asistent pedagoga v druhé třídě, kde se zaměřuje především na práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

6.5 ODPOVĚDI RESPONDENTŮ NA KLADENÉ OTÁZKY

Respondent 1, žena 30 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Na této pozici pracuji už 5 let. Před touto prací jsem pracovala jako prodavačka, ale vždy jsem chtěla pracovat s dětmi a tato práce mě velmi lákala.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Náplní mé práce je starat se o dítě, které mi je svěřené, popřípadě pomáhat učitelům s přípravou na výuk a s chodem výuky. Také někdy kopíruji materiály, do výuky, připravuji písemné práce apod.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Řekla bych, že asi ne ale je pravda že mám někdy pocit, že dělám práci i na rámeček svých pracovních povinností.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou a přínosnou?

Určitě ji považuji za přínosnou pro děti se SVP ale taky pro učitele, který má ve třídě dítě, který potřebuje pomoci.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Upřímně musím říct, že tato práce nespĺňuje mé očekávání této profese. Musím říct, že jsem nečekala že bude tolik práce, je to velmi náročné, než jsem očekávala.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Ano tuto práci rozhodně považuji za velmi náročnou, jak psychicky, tak někdy i fyzicky. Nejvíce mě vyčerpává, že musí děti hlídat o přestávkách, kdy křičí, jsou neukázněné. Je to velmi vyčerpávající je neustále napomínat a hlídat.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Když dítě chybí většinou se jdu domluvit s třídním učitelem, zda potřebuje s něčím pomoci. Pokud ne, dělám zápis z hodiny pro chybějícího žáka a také pomáhám ostatním dětem, které nestíhají v hodině

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Spolupráce s učiteli je velmi dobrá, vždy se s učiteli domluví dopředu, co budeme následující den dělat a popřípadě se ho zeptám co potřebuje pomoci připravit.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Jako asistent pedagoga se cítím velice být užitečná, hlavně ze strany dětí, pokud nejsem ve škole (např. kvůli nemoci, či školení) tak se vždy po mém návratu děti ptají kde jsem byla a co jsem dělala a že jsem jim moc chyběla a povídají mi co se vše událo za tu dobu co jsem nebyla v práci.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Bohužel se vedení moc o mě nezajímá většinou vše domluvám a konzultuji s třídním učitelem, popřípadě se speciálním pedagogem. Jediné, co mohu dodat je, že mě posílají na různá školení.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

S vedením školy se setkáváme jen když je to nutné, častěji mám společná setkávání s třídním učitelem a se speciální pedagogem.

Komentář: S respondentem č. 1 se mi velmi dobře komunikovalo. Paní mi odpovídala srozumitelně. Byla velice milá a snažila se mi na každou otázku co nejvíce odpovědět.

Respondent 2: žena, 32 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Bude to teprve tři roky, co pracuji na této pozici. Předtím jsem pracovala jako vychovatelka ve školní družině.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Mou náplní práce je pomáhat dětem, které mám přidělené, popřípadě slabším žákům ve třídě a když potřebují tak učitelům.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Upřímně abych řekla tak ani moc ne, dělám to, co mám.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Abych řekla tak nepovažují profesi asistenta pedagoga za nezbytnou, ale přínosná určitě je aspoň co se týče pomoci dětem, kteří to potřebují.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Ano určitě mé očekávání tato profese splňuje, ale občas je to náročnější, než jsem si myslela že bude.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Ano vnímám ji jako velmi náročnou práci, myslím si, že člověk, který si to nezkusí, tak to nemůže posoudit.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Pokud dítě chybí pomáhám jiným dětem ve třídě, kteří pomoc zrovna potřebují nebo taky dělám zápisy či přípravu na další den.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Spolupráce s učiteli probíhá dobře, když potřebujeme na všem se dokážeme domluvit a když je potřeba danou práci si i rozdělit.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Ano určitě se cítím být velice užitečná, a to hlavně pro žáky.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Podpora ze strany vedení je skvělá, pokud vždy něco potřebuji tak mi ochotně vyjdou vstříc.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Ano máme, jednou za čtrnáct dní máme setkání se speciální pedagožkou a jednou za tři měsíce se účastníme pedagogické rady. Pokud potřebujeme něco důležitého řešit hned, není problém se domluvit s ředitelkou školy.

Komunikace: S respondentem č.2 se mi velice dobře komunikovalo. Pověděla mi i některé příběhy, které zažila a velice rychle tento rozhovor uběhl. Nebyl žádný problém se dozvědět co jsem od respondenta potřebovala.

Respondent 3: žena, 29 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Pracuji tu jen 2 roky. Pořád se něčemu nového učím. Nesmírně mě baví pomáhat dětem a zároveň si u své práce osvěžit to co jsem z minulých školních let zapoměla.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Samozřejmě, že pomáhat dětem ve vyučování a s přípravou na něj. Pomáhat učitelům s přípravou na výuku a pomoci při činnosti přímo ve vyučování. Konzultace s rodiči, učiteli, výchovným poradcem, a také se speciálním pedagogem ohledně žáka.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Vůbec se neodlišuje, ale rozhodně bych ocenila častější, než je máme konzultace s učiteli, co se týče přípravy a probírané látky výuky.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Určitě ano přínosná je, ale dokážu přesně říct, jestli je i nezbytná. Možná.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Upřímně jsem tuto práci neočekávala takhle náročnou, spíše více pohody a klidu ale tím nechci říct, že bych si stěžovala, má práce mě baví, ale je náročná.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Ano určitě jak jsem zmiňovala už předtím náročná opravdu je, a hlavně na psychiku.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Pomáhám dětem, které jsou pomalejší, popřípadě pomáhám učitelům, dělám zápisy.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Probíhá dobře, jen bych někdy ocenila domlouvání se na různé akce a informace ohledně akcí, vyučování dříve než na poslední chvíli.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Ano, určitě, a hlavně musím říci že pro ty děti, které tu pomoc vážně potřebují. Také bych ale ocenila více uznání ze strany kolegů.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Neřekla bych, že bych pociťuji podporu, ale zase nemůžu říct, že by byl v něčem problém, když něco potřebuji od vedení.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Ano jednou za čtvrt roku na pedagogické radě, popřípadě dle potřeby.

Komunikace: S respondentem č. 3 se mi povídalo velice dobře. Velmi mě to s paní asistentkou bavilo a dozvěděla jsem se to co jsem potřebovala vědět úplně bez problémů.

Respondent 4: žena, 25 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Asistenta pedagoga vykonávám teprve druhým rokem. Hned po studiu jsem si hledala práci a chtěla jsem pracovat s dětmi. Hledala jsem práci na pozici vychovatelka a asistentka pedagoga, a po dlouhém hledání jsem byla pozvána na pohovor na místo asistenta pedagoga, kde jsem nakonec tuto pozici získala. Jsem velmi ráda, za tuto zkušenost a myslím, že mi to v budoucí práci pomůže.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Náplní mé práce je napomáhat při vzdělávání žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Ano, reálně pomáhám více žákům ve třídě, a nejen přidělenému žákovi. Chodím kopírovat materiály k výuce a někdy zaskakuji i za vyučující, i když vím, že bych neměla.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Ano, určitě ji za přínosnou považují, nevím, jak by to žáci se SVP zvládly, kdybych jim nebyla k dispozici a nepomáhala jim, když jsou ztraceni ve výuce.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Do jisté míry asi ano splňuje mé očekávání, které jsem měla ale, abych řekla pravdu, přála bych si mít více zodpovědnosti, popřípadě více práce, které by mě posouvalo v této pracovní oblasti.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Když jsem začínala pracovat s přidělenými žáky, přišla mi tato práce velice náročná, ale po čase, kdy si porozumíte se svěřenými žáky a začínáte si důvěřovat a respektovat se navzájem je spolupráce snazší a tím, méně náročná.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Poprvé, když žák, kterého mám přiděleného, chyběl ve škole jsem nevěděla, co mám dělat, ale po konzultaci s třídním učitelem jsme se domluvily, že pokaždé když žák bude chybět budu o to více pomáhat ostatním dětem ve třídě.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Spolupráci mezi učiteli je jako každá jiná, někdy spolupráce jde snáz jindy si hledáme cestu, vše je to o komunikaci, naslouchání a vzájemné domluvě.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Ano, určitě se užitečná cítím ve své pozici, ale jak jsem zmiňovala, přála bych si více zodpovědnosti a práce v této profesi.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Ano určitě pociťuji, momentálně si doplňuji vzdělávání studiem na Vysoké škole a při každém potřebném volnu či pomoci mi vyjdou vstříc a rádi pomůžou.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Pravidelná setkávání máme jen se speciálním pedagogem, ale když potřebuji, není problém zajít na ředitelkou školy nebo její zástupkyni.

Komunikace: Spolupráce s respondentem č. 4 byla výborná, viděla jsem na asistence, že svoji práci má velmi ráda a že ji naplňuje to, co dělá za profesi. Sdělila mi, že příští rok chce pokračovat ve své práci a doplňovat si ještě znalosti různými školeními, hned jak dokončí úspěšně vysokou školu.

Respondent 5: žena, 38 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Na této pozici pracuji už 5let, předtím jsem pracovala v mateřské školce, ale chtěla jsem zkusit i trošku odlišnou práci v tomto oboru.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Samozřejmě asistuji žákovi ve třídě se speciálními vzdělávacími požadavky ke vzdělávání.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Ano, snažím se sledovat zbytek třídy a napomáhat v případě že tápu ve výuce, celkově se pokouším udržovat pozornost ve třídě na danou probíranou látku.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Upřímně, ano určitě shledávám jasný přínos v této profesi.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Ano, splňuje od této práce jsem neočekávala něco jiného, než dělám.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Tuto práci rozhodně za náročnou nepovažuji. Pomáhat žákovi ve vzdělávání a občasné dozory na chodbách mi nepřijde moc náročné, ale možná mám štěstí na bezproblémové děti.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Pokud dítě chybí, domluvím se s vedením a mám práci domů nebo pomáhám ostatním žákům, pokud je to potřeba nebo si vykonávám potřebnou práci v kabinetě.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Spolupráce s učiteli probíhá na profesionální úrovni.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Když jsme dvě, můžeme se dětem více věnovat. Více vysvětlí důležité učivo těm, co to potřebují více opakovat. Já se věnuji problémovým dětem a tím ušetřím dost práce učitelce která se může věnovat ostatním.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Vedení mě velice podporuje, musím říct, že jsem šťastná za takové vedení, podporují mě.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Ano máme pravidelně, každý týden ve čtvrtky společně s třídním učitelem.

Komunikace: Paní byla příjemná. Její odpovědi byly jasné a stručné. Cítila jsem z paní, že jí není moc rozhovor příjemný, ale oceňuji, že mi na vše odpověděla upřímně.

Respondent 6: žena, 24 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Já teprve jako asistent pedagoga pracuji rok. V příštím roce se budu hlásit na předškolní pedagogiku. Tato práce mě strašně baví, a proto jsem se rozhodla si ještě rozšířit vzdělání abych mohla v budoucnu mít více možností na pracovní pozice např. jako učitelka ve školce, kde bych si moc přála pracovat za pár let.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Já tuto práci mám ráda a myslím že pro toto povolání je to velice důležité. Mám dítě s těžkou poruchou ADHD. Snažím se dítě začlenit hlavně do kolektivu, jsem mu po ruce, to znamená že mu pomáhám dítěti plnit požadavky které má učitel,

zapisuji mu úkoly do deníčku a informuji rodiče o jeho prospěchu a chování ve škole.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Občas zaskakuji za paní učitelku což určitě neměla dělat, ale to je tak jediné, čím se liší.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Přínosná určitě je jak pro žáka, tak pro učitelé.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Upřímně ani nevím, já od této práce moc neočekávala jen práci s dětmi, a to se splnilo.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Je náročná asi pro každého, kdo tuto práci zkusil, a to hlavně být k dítěti empatický. Myslím si, že pracovat v takovém zaměstnání buď člověk zvládne anebo takovou práci náročnou na psychiku dělat nemůže. Člověk, který tuto práci chce dělat by měl mít přirozenou autoritu. Měl by být rozdíl mezi učitelem a asistentem, asistent má působit trochu kamarádským způsobem, ale zároveň by měl být respektován. Taky musíte mít pevné nervy, někdy je to totiž velmi náročné se hned nerozčílit.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Jdu to nahlásit vedení a ten mi, popřípadě potřeby přidělí jinou práci, např. jdu do jiné třídy vypomocť kde asistent není, ale byl by tam potřeba nebo mi řeknou ať se jdou domluvit se svým třídním učitelem, zda nepotřebuje pomoc s nějakou činností, popřípadě si jdu dělat přípravu na doučování na další dny, které mám ve své třídě s žákem po vyučování.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

S třídním učitelem jsem domluvená že zapisuji do sešitu, který jsme založily pro třídu, věci, které se stanou např. nevhodné chování žáku k sobě navzájem, poté toto chování probíráme ve třídnické hodině. Takže musím říct, že spolupráce je výborná.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Kdybych se necítila užitečná nebo nepotřebná pro tuto práci ani ji nevykonávám, vůbec by mě totiž taková práce nenaplňovala.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Stoprocentně, nic si s vedením netajím, komunikace je dobrá. Komunikuji ale většinou s paní zástupkyní, která mi velmi pomáhá, když potřebuji poradit. Vždy jsem velmi ráda, pokud jsem za svou práci pochválena.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Každý týden je tzv. kolegium kde probereme závažné problémy nebo si můžeme předat informace i s těmi s kterými nejsme denně v kontaktu.

Komunikace: Se slečnou byl rozhovor na přátelské úrovni, v mnoha názorech jsme se shodly. Tento rozhovor mě velice bavil, slečna byla velmi usměvavá, také bylo na slečně vidět, že má zájem se dále vzdělávat a její nadšení pro danou práci.

Respondent 7: žena, 33 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Pracuji na této pozici 5 let, předtím jsem pracovala i jako učitelka výtvarné výchovy a někdy i tento předmět supluji.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Musím být ve třídě a pomáhat přidělené holčičce kterou mám a také i ostatním dětem, které nezvládají dané učivo.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Občas upřímně dělám to, co by měla dělat třídní učitelka, zaskakuji při výuce, chystám materiály pro děti. Ale musím upřímně říct, že z žádná z činností, kterou jsem dělala nevím mi nikdy nevadila, naopak nevadí, protože už jsem tyto věci dělala a vždy mě to bavilo.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Určitě je nezbytná k dětem, kteří pomoc potřebují a zároveň je tato pomoc i přínosná pro učitele.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Asi ano.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Co vám mám na to říct, je to tak že jako momentální asistent se na výuku nijak zvlášť každý den nepřipravuji, jako například v době, kdy jsem byla učitelka, takže v tomto ohledu pro mě náročně není. A určitě tato práce není pro každého. Tuto práci musí dělat někdo kdo je trpělivý, empatický a má rád děti. Často je to hodně náročné na psychiku, když musíte opakovat něco několikrát po sobě, připomínáte různé úkoly, písemky a druhý den to opakujete například znova anebo vám přijde dítě i přes připomíná nepřipravené.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Většinou pomáhám ostatním dětem, procházím po třídě a pozoruji kdo pracuje o samotě a kdo ne a práce mu zrovna nejde tak k němu přijdu a pomůžu.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Jsem na prvním stupni. Na daném průběhu hodin se nedomlouváme, většinou se přizpůsobuji dané situaci, která momentálně nastane.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Samozřejmě ano. Vím, že pokud bych tam nebyla nebo by dítě které mám přiděleno nemělo asistenta, nezvládalo by v žádném případě učivo. Taky si myslím že samotná holčička, které pomáhám je velmi ráda, že mě tam má, a to je pro mě nesmírně těší.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Jako asistentka nemusím chodit na porady a různé sezení, takže vlastně ani nevím, jak vedení řeší různé problémy, které se na poradách řeší. Ale nějakou podporu máme, jen ne tak velkou jako učitelky.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Bohužel nemáme, a to musím říct, že mi moc vadí. Myslím si, že jako asistent pedagoga bych měla být i na pedagogických radách a různých schůzkách.

Komunikace: Rozhovor byl velice na profesionální úrovni, respondentovi vadí jisté nesrovnalosti, co se týče ze stran vedení. Jinak svoji práci má ráda a jde vidět, že ji moc naplňuje.

Respondent 8: žena, 26 let

1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?

Teprve dva roky, vystudovala jsem vyšší odbornou školu a pak si hledala práci a zkusila asistenta pedagoga, musím říct, že mě tato práce velmi baví.

2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?

Pomáhat učitelům podle jeho požadavků a pokynů, pomáhám někdy celé třídě ale hlavně dítěti, ke kterému jsem přidělena.

3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?

Dělám vše, co je potřeba, někdy si připadám i jako výchovný poradce, speciální pedagog atd...někdy je toho až moc.

4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?

Ano přínosná je. Nezbytná není. Myslím si že by to i zvládli, kdybych tam nebyla, sice ne tak „lehce“ ale zvládli.

5. Splňuje profese AP vaše očekávání?

Nevím, upřímně mi někdy vadí že nevím, co přesně očekávat. Ale to k této práci asi patří.

6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?

Velmi, je hlavně náročná na psychiku.

7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?

Pomáhám ostatním žákům ve třídě.

8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?

Spolupracuji se všemi učiteli, pokud je to nutné.

9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?

Někdy se tak cítím být užitečná, ale v budoucnu bych chtěla více práce a být iniciativnější v tomto odvětví zaměstnání.

10. Pociťujete podporu ze strany vedení?

Zatím nijak nepociťuji.

11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?

Jediné setkávání, které máme je, že jsme přítomni na pedagogických radách. Konají se se vždy jednou za čtvrtletí. Asistenti jsou přítomni až od tohoto roku, minulý rok tuto přítomnost po mě nevyžadovali, ale myslím si, že je dobré, že jsme přítomni na těchto radách a říct svůj názor na danou věc k žákovi.

Komunikace: Slečna byla velice příjemná a vstřícná vůči mým otázkám. Její odpovědi byly přesné a dostačující.

6.6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

1. Odlíší se náplň práce od dané práce, kterou vykonáváte a splňuje vaše očekávání?

Náplň práce u respondentů je u všech velmi podobná, **napomáhají při vzdělávání dítěte, které mají svěřené**. Tři z osmi respondentů **mají větší zkušenost** než ostatní respondentky, na této pozici pracují už pět let, pomáhají dětem, které mají přidělené, **kopírují materiály k výuce, připravují písemné práce**. Občas dělají i práci nad rámec jejich pracovní náplně, zaskakují za učitele při výuce. Další tři respondenti pracují jako AP dva roky, respondentka, která se v příští roce chystá na studium předškolní pedagogiky pracuje teprve v tomto zaměstnání jeden rok. **Konzultují s rodiči, učiteli, výchovným poradcem, a také se speciálním pedagogem ohledně žáka** a jeho prospěchu a tyto **konzultace by mohli být častější**. Také pozorují třídu a dětem, které učivo moc nejde pomůžou. Snaží se **dítě, které mají přidělené začlenit do kolektivu**, jsou jim kdykoliv po ruce, zapisují mu úkoly a informace pro rodiče. Poslední respondent toto zaměstnání vykonává 3 roky. Když **dítě, které mají přidělené nepřijde do školy**, dva respondenti z osmi respondentů odpověděli že se domluví s vedením, a ta jim danou práci přidělí, pět z osmi respondentů **pomáhají ostatním dětem ve třídě nebo dělají zápisy a přípravu na další den**. Jeden respondent se jde **domluvit s třídním učitel co je potřeba udělat** nebo dělá zápisy z hodin pro chybějícího žáka. Tři respondentky z osmi očekávaly přesně takovou náplň práce, jakou vykonávají, Jedné respondentce z osmi se její **očekávání o této práci splnilo, ale občas je to náročnější, než si myslela**, že bude. Jedna respondentka by si přála **více zodpovědnosti, popřípadě více práce, které by ji posunulo v pracovní oblasti**. Dvě respondentky z osmi **neočekávaly tolik práce, a tak náročnou práci s dětmi**. Jedna respondentka z osmi **nevěděla, co od této práce má očekávat**.

2. Považujete profesy AP za přínosnou a užitečnou?

Za přínosnou profesy ji považují pět respondentů z osmi respondentů. Považují ji za **přínosnou nejen pro děti, které mají přidělené ale taky pro ostatní děti a pro učitele**. Když jsou dva ve třídě můžou se více věnovat dětem, asistent má na starosti **děti, které mají problém s učivem, a učitel se může věnovat ostatním dětem**. Jsou k dispozici dětem se SVP, **některé děti by podle respondentů to bez asistenta nezvládly**, jsou rádi

že asistentku pedagoga mají, jedna respondentka zmínila, že když není dlouho v práci děti ji pak říkají, jak jim chyběla a že jsou rádi že je zpátky. Jedna asistentka zmínila, že kdyby se v práci **necítila užitečná, tak by tuto práci nevykonávala**, protože by ji nenaplňovala. Dva respondenti z osmi respondentů odpověděli, že se **někdy užiteční cítí, ale že tato práce není nezbytná**, odpověděli, že kdyby tam nebyli, **myslí si, že by učitel zvládl práci sám**. Tito respondenti **chtějí v budoucnu zaměstnání, kde bude více práce a kde budou iniciativnější**. Jeden respondent z osmi řekl, že se cítí být užitečný, ale že **by chtěl více uznání od kolegů**.

3. Jak se vám spolupracuje s učiteli, s vedením a dalším pracovníky?

Čtyři respondenti z osmi respondentů **spolupracují s učiteli bez problémů na profesionální úrovni**, mají pravidelné schůzky anebo se setkají, když mají důležité záležitosti, na kterých se potřebují domluvit, ale může se stát, že někdy tato komunikace je těžká. Jeden respondent z osmi respondentů je **domluven s třídním učitelem, že zapisuje do sešitu, který založily pro třídu**, např. nevhodné chování žáků k sobě navzájem, a toto chování probírají společně v třídnické hodině. Dva respondenti z osmi respondentů odpověděli že jejich **spolupráce s učitelem je dobrá, jen by chtěli vědět dřív informace** např. kdy bude školní výlet atd., s vedením moc nekomunikují, když je něco potřeba komunikují s třídním učitelem, setkávají se na pedagogických radách jednou za čtvrt roku nebo když je to potřeba. Jeden respondent z osmi respondentů se **s učitelem na nic nedomlouvá, všemu, co probíhá se přizpůsobuje na místě**. Pět respondentů z osmi respondentů **s vedením spolupracuje pravidelně, mají schůzky, setkávají se speciální pedagogem, výchovným poradcem**.

4. Považujete toto zaměstnání za náročné zaměstnání?

Na tuto otázku odpovědělo sedm respondentů z osmi respondentů, že je **toto zaměstnání velice náročné, a to nejen na psychiku ale taky je tato práce někdy náročná fyzicky**. Člověk musí být velice trpělivý, může se stát, že bude danou věc opakovat dítěti několikrát a taky musí být empatický a mít kladný vztah k dětem. Tato práce podle respondentů není pro každého člověka. Taky jsem měla odpověď od jednoho respondenta, že mu ze začátku tato práce přišla náročná ale po době, **kdy se zaučil, odpověděl že tato práce je pro něho čím dál méně náročná**, poté co se poznali navzájem s dětmi, a hlavně ho tato práce baví.

6.7 VYHODNOCENÍ ZKOUMANÝCH CÍLŮ

- **Zjistit vnímání náplně práce asistenta pedagoga.**

Všichni respondenti odpověděli na otázku náplň práce, že **se starají o přidělené dítě, které to potřebuje**. Tři respondenti z osmi respondentů pracují na pozici asistenta pedagoga déle než ostatní asistenti. Mají více zkušeností, **jejich práce je naplňuje a mají předchozí zkušenost z pracovní pozice jako učitel**. Mohou, popřípadě zastoupit učitele ve výuce, když to je velmi nutné. Náplň práce **vnímají jako pomoc dítěti, které mají přidělené ale nejen jemu pomáhat ale všem dětem, které to potřebují**.

- **Zjistit, zda je práce asistenta pedagoga náročná.**

Profese asistenta pedagoga je **velice náročná jak na psychiku, tak fyzická zátěž je tam velká**. Jeden respondent odpověděl, že **poté co si zvykl na práci a seznámil se s přiděleným dítětem a ostatními žáky ve třídě kde působil jako asistent mu začala tato práce připadat náročná čím dál tím méně**. Taky odpověděl že tato práce mu nepřijde náročná, protože působí na druhém stupni a tam má méně práce jak s přípravou, tak s dozorem dětí např. o přestávkách. Profese asistenta pedagoga je náročná podle sedmi respondentů z osmi respondentů, musí být daný **člověk který chce v této práci působit empatický, mít kladný vztah k dětem, trpělivý, učenlivý, musí se v této práci dále rozvíjet, a hlavně tato práce ho musí bavit**.

- **Zjistit jaká je spolupráce učitele a asistenta pedagoga na základní škole.**

Spolupráci s učiteli na profesionální úrovni mají bez problémů čtyři respondenti z osmi respondentů. Pravidelně mají schůzky, anebo se vždy setkají, když musí projednat důležité záležitosti, ale podle respondentů je někdy tato komunikace a domluva velmi těžká. Jeden z respondentů má domluvené s učitelem, že zapisují **různé poznámky do sešitu, nevhodné chování žáků**, a poté to probírají v třídnické hodině. Schůzky mají pravidelné, jednu **schůzku týdně se speciálním pedagogem, taky s učiteli a ředitelem školy**. Dva respondenti z osmi respondentů sice **spolupracují s učiteli, ale chtěli by aby**

byla jejich práce více uznávána. Také by chtěli, aby byli zvaní na pravidelné schůze, které mají učitelé společně s vedením.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci se autorka snažila zaměřit na efektivitu práce asistenta pedagoga s žáky na základní škole v Ostravě. Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda práce asistenta pedagoga je efektivní a potřebná.

Bakalářská práce byla rozdělena do tří hlavních částí. Úvodní, teoretická část, se věnuje popisu a charakteristice jako je asistent pedagoga, osobnost asistenta pedagoga, osobnostní předpoklady asistenta pedagoga, popisuje pojmy žák, učení, chování, integrace, inkluze. Druhá kapitola popisuje historii a vznik profese asistenta pedagoga v ČR. Dále se zabývala kvalifikačními předpoklady a dalším vzděláváním, pracovní náplní, rizikem povolání a zmiňuje se o této profesi v zahraničí. Čtvrtá kapitola popisuje etická pravidla a vztahy asistenta pedagoga na pracovišti a spolupráce s rodiči, žáky a učiteli. Závěru teoretické části se věnovala žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, specifickými poruchami učení, pozornosti, také s poruchami chování, s narušenou komunikační schopností a žákům z odlišných podmínek a kultur.

Praktická část bakalářské práce byla věnována rozhovorům s osmi respondenty, jejichž profese je asistent pedagoga. V této části byla popsána metodologie výzkumu. Byl zde popsán polostrukturovaný rozhovor, který byl využit. Výzkum byl prováděn s ženami, které jsou zaměstnané na pozici asistenta pedagoga v Ostravě.

Výzkum a následné zpracování nám dal odpověď na předem zvolené dílčí cíle a následně také i na otázku hlavního cíle této práce. Bylo tedy zjištěno, že vnímání náplně práce je, že pomáhají přidělenému dítěti se začleňovat do kolektivu a pomáhat s daným učivem. Na dotaz, zda je tato profese náročná odpověděli sedm respondentů, že náročná je velmi, člověk, který chce pracovat jako AP by měl být trpělivý, empatický. Tato práce může hodně náročná psychicky ale i v některých případech fyzicky. Spolupráci s učiteli mají sedm respondentů z osmi respondentů, kde se domlouvají na průběhu vyučování, vzdělávání žáka s daným problémem, mají schůzky s vedením, ale chtěli by je mít častěji a být informováni dříve o různých činnostech na škole. Práce asistenta pedagoga je velice nutná, když je ve třídě dítě se SVP a má asistenta pedagoga, je to pomoc, která prospěje jak učiteli, který se může věnovat ostatním žákům, tak dítěti, který může pochopit zadané učivo lépe, nežli kdyby asistenta pedagoga neměl. Dítě, který má problém se samo vzdělávat, má problém udržet pozornost, problém s čtením, psaním a potřebuje speciální

pomoc od učitele, tak bohužel není možné, aby učitel pomohl všem dětem, pokud má ve třídě hodně dětí, tím je pomoc asistenta potřebná a velice užitečná práce.

Domnívám se, že člověk, který chce vykonávat tuto profesy, by měl mít kvalitní vzdělání a snažit se průběžně během zaměstnání více vzdělávat v pedagogické oblasti a praxi pro tuto práci. U tohoto zaměstnání, podle mého, by měla být hlavně důležitá zkušenost s prací s dětmi, taky by měl být člověk, který tuto práci chce vykonávat velice trpělivý a svoji práci by měl dávat přednost.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ANDERLIKOVÁ, L. *Cesta k inkluzi. Úvahy z praxe a pro praxi*. Praha: Stanislav Juhaňák – TRITON, 2014. 210 s. ISBN 978-80-7387-765-1

BAŘINKOVÁ, Z. *Spolupráce s asistentem pedagoga*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. 2012. ISBN 978-80-87652-65-7

HÁJKOVÁ, V. *Integrativní pedagogika*. Praha: Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, 2005. ISBN 80-86856-05-4.

HELUS, Z. *Psychologie*. 3 vydání. Praha 1: FORTUNA, 2003. ISBN 80-7168-876-2.

JAKUBOVSKÁ, V a spol., *Učitel a jeho kompetence*. Boskovice: Albert, 2016. ISBN: 978-7326-271-6.

JANKŮ, K. (2009). *Dítě s poruchou chování a emocí*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009 ISBN 978-80-7368-764-9

JANÍKOVÁ, M. *Základy školní pedagogiky*. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-183-6.

KARNSOVÁ, M. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem*. Praha: Portál, 1995. 151 s. ISBN 80-7178-032-4.

KENDÍKOVÁ, J. *Vademecum asistenta pedagoga*. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-88163-12-1.

LAŠEK, J. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Vyd. 3. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. ISBN 978-80-7435-220-1.

MICHALÍK, J. *Škola pro všechny, aneb, Integrace je když--*. Vsetín: ZŠ Integra, 2002. ISBN 80-238-9885-X.

MICHALÍK, J. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7367-859-3.

MÜLLER, Oldřich. *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. 288 s. ISBN 80-244-0231-9.

NĚMEC, Z., Šimáčková-Laurenčíková, K., & Hájková, V. *Asistent pedagoga v inkluzivní škole*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-712-0

NEUWERTHOVÁ ŠMÝDOVÁ, J. *Užijte si život: podívejte se, co vám brání být spokojení : nastavte si osobní vizi váš vysněný životní směr : žijte život, který vás bude bavit žít*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0288-4.

PIPEKOVÁ, J; VÍTKOVÁ, M a kol. *Sociálně pedagogické aspekty ve speciální pedagogice: sborník k projektu EXTRA 1995 Sociální pedagogika a její funkce v integraci postižených*. Brno: Paido, 1996. 136 s. ISBN 80-85931-27-3.

PRŮCHA, J., Mareš, J., & Walterová, E. (2003). *Pedagogický slovník* Praha:Portál ISBN 80-7178-772-8.

SLOWÍK, J. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1733-3.

SOVÁK, M. (2000). *Defektologický slovník*. Jihočany: H&H ISBN 80-86022-76-5.

TEPLÁ, M. (2015). *Asistent pedagoga: jak efektivně zavést pozici asistenta pedagoga ve školách*. Praha: Verlag Dashöfer. ISBN 978-80-87963-15-9.

UZLOVÁ, I. 2010. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním: praktický průvodce pro osobní a pedagogické asistenty*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-764-0

VALENTA, M. (2014). *Přehled speciální pedagogiky: rámcové kompendium oboru*. Praha:Portál. ISBN 978-80-262-0602-6.

VEJROCHOVÁ, M. *Standard práce asistenta pedagoga*. Kol., 2015. Univerzita Palackého v Olomouci, Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN ISBN 978-80-244-4769-8.

VYHLÁŠKA č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných., Sbírnka zákonů ČR, 2016.

ZÁKON č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů., Sbírka zákonů ČR, 2004.

ZÁKON č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středím, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších novel, konkrétně jde o §16, odst. 4

Seznam použitých zahraničních zdrojů

BERNIGER, V., & Wolf, B. (2009). *Teaching students with dyslexia and dysgraphia: lessons from teaching and science*. Baltimore: Paul H. Brookes.

DROTÁROVÁ, L. (2016). *Možnosti sociálno psychologické podpory rozvoja osobnosti študentov pomáhajúcich profesií*. Praha: EPOCH

National Career Service. *Teacher Assistant* [online]. [vid. 3. 12. 2019]. Dostupné z: <https://nationalcareersservice.direct.gov.uk/advice/planning/jobprofiles/Pages/teachingassistant.aspx>

Seznam použitých internetových zdrojů

Aktuálně.cz: *Britská inspirace pro asistenty pedagoga* [online]. [vid. 28. 12. 2019]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/pavel-kosak.php?itemid=23652>

Národní ústav pro vzdělávání. (2017). *Problémy s asistentem pedagoga.*: <http://www.nuv.cz/t/ap-1> [online]. [cit. 2020-02-08]

Škola All Inclusive. (2015). *Rozhovor Tomáš Habart. str. 14–17.*: www.inkluze.upol.cz/newsletter7/html5/index.html?&locale=CSY [online]. [cit. 2020-02-08].

Asistent pedagoga analýza personálních, legislativních, statistických a procedurálních aspektů: http://spc-info.upol.cz/profil/wp-content/uploads/2011/05/Asistent-pedagoga-_analyza_final_2013.pdf [online]. [cit. 2020-02-08].

SEZNAM ZKRATEK

AP – Asistent pedagoga

SVP – Speciálně vzdělávací potřeby

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka č.1 porovnání počtu integrovaných žáků k počtu asistentů pedagoga.....19

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Kladené otázky respondentovi.....	I
---	---

Příloha A – Kladené otázky k respondentovi

Kladené otázky k respondentovi:

- 1. Jak dlouho pracujete na pozici asistenta pedagoga?**
- 2. Co jako asistent pedagoga máte v náplni práce?**
- 3. Odlišuje se vaše náplň práce od práce, kterou vykonáváte?**
- 4. Považujete profesi asistenta pedagoga ve speciálním vzdělávání za nezbytnou či přínosnou?**
- 5. Splňuje profese AP vaše očekávání?**
- 6. Vnímáte práci asistenta pedagoga jako náročnou práci?**
- 7. Co děláte, pokud dítě, které je Vám svěřeno, chybí?**
- 8. Jak probíhá spolupráce mezi vámi a třídním učitelem a dalšími učiteli, pokud máte?**
- 9. Cítíte se být užitečná jako asistentka pedagoga?**
- 10. Pociťujete podporu ze strany vedení?**
- 11. Máte nějaká společná setkávání s vedením školy či učiteli ohledně vaší práce?**

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Sabina Siudová

Obor: 7506R002 – Speciální pedagogika – vychovatelství (Bc. SPPGV Voš)

Forma studia: Kombinované studium

Název práce: Efektivita práce asistenta pedagoga s žáky na základní škole v Ostravě

Rok: 2020

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 1

Počet titulů českých použitých zdrojů: 26

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 4

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.